

LATINSKO-ČESKÝ SLOVNÍK I.
slovesa jsou uváděna v infinitivu prez.

A			
ā/ab/abs <i>prp +abl</i>	od	adulēscēns -entis <i>m</i>	mladík
ab-dūcere	odvést, unést	ad-vehere	přivázet,
ab-errāre	odbočit, zbloudit		dopravovat
ab-esse <i>ā-fuisse</i>	být nepřítomen, být vzdálen	ad-venire	přicházet
ab-icere	odhodit	adversus/-um <i>prp +acc</i>	směrem k, proti
ab-ire -eō -iisse	odcházet, odejít	adversus -a -um	opačný, nepříznivý
abs <i>v. ā/ab/abs</i>		aedificāre	stavět
absēns -entis <i>adi</i>	nepřítomný, vzdálený	aedificium -ī <i>n</i>	budova
abs-tinēre	zdržovat (něco od něčeho)	aeger -gra -grum	nemocný
ac <i>v. atque/ac</i>		aegrōtāre	být nemocný
ac-cēdere	blížít se, přistupovat	aegrōtus -a -um	nemocný
accendere -disse -ēnsum	zapalovat, rozněcovat	aequē	stejně
ac-cidere -disse	stát se, přihodit se	aequinoctium -ī <i>n</i>	rovnodennost
ac-cipere	přijímat	aequus -a -um	stejný, rovný,
ac-cubāre	ležet u stolu, stolovat		klidný
ac-cumbere -cubuisse	ulehat ke stolu	āer -eris <i>m</i>	vzduch
ac-currere -rresse	přiběhnout	aestās -ātis <i>f</i>	léto
accūsāre	obviňovat	aestimāre	hodnotit, cenit (si)
ācer -cris -cre	prudký, rázný, bystrý	aetās -ātis <i>f</i>	věk
acerbus -a -um	trpký, kyselý	affectus -ūs <i>m</i>	pocit, emoce
aciēs -ēī <i>f</i>	bitevní šik	af-ferre at-tulisse al-lātum	přinášet, uvádět
acūtus -a -um	ostrý	af-ficere	působit, účinkovat
ad <i>prp +acc</i>	k, do, na, u, od	af-firmāre	ujišťovat
ad-dere -didisse -ditum	přidávat	age -ite + <i>imp</i>	dělej! no, tak
ad-esse af-fuisse (+ <i>dat</i>)	být přítomen, stát při (někom)		tedy...
ad-hūc	dosud	ager -grī <i>m</i>	pole
ad-icere	přidávat	agere ēgisse āctum	hnát, vést, dělat,
ad-ire -eō -iisse -itum	přicházet, přibližovat se		konat
ad-iungere	připojovat	agmen -inis <i>n</i>	vojsko na pochodu,
ad-iuvāre	pomáhat		voj
ad-mīrārī	obdivovat	agnus -ī <i>m</i>	beran
admīrātiō -ōnis <i>f</i>	obdiv	agricola -ae <i>m</i>	rolník, zemědělec
ad-mittere	přijímat, pouštět (dovnitř)	ain'	myslíš? opravdu?
ad-nectere -xuisse -xum	připojovat, spojovat	āiō ais ait āiunt	říkat
ad-ōrāre	uctívat	āla -ae <i>f</i>	křídlo
		albus -a -um	bílý
		alere -uisse altum	živit
		aliēnus -a -um	cizí
		ali-quandō	jednou, kdysi,
			někdy
		ali-quantum	dost, hodně
		ali-quī -qua -quod	některý, nějaký
		ali-quis -quid	někdo, něco
		ali-quot <i>indēcl</i>	několik
		aliter	jinak

frīgus -oris *n*
frōns -ontis *f*
frūgēs -um *f pl*
fruī +*abl*
frūmentum -ī *n*
frūstrā
fuga -ae *f*
fugere -iō *fūgisse*
fugitīvus -a -um
fulgur -uris *n*
fundere *fūdisse fūsum*
funditus *adv*
fundus -ī *m*
fūr -is *m*
fūrtum -ī *n*
futūrus -a -um (*v. esse*)
tempus futūrum

G

gallus -ī *m*
gaudēre *gavisum esse*
gaudium -ī *n*
geminus -a -um
gemma -ae *f*
gemmātus -a -um

gena -ae *f*
gēns *gentis f*
genū -ūs *n*
genus -eris *n*
genus hominum
gerere *gessisse gestum*

glaciēs -ēī *f*
gladiātor -ōris *m*
gladiātōrius -a -um
gladius -ī *m*
glōria -ae *f*
glōriōsus -a -um
gracilis -e
gradus -ūs *m*
Graecus -a -um
grammatica -ae *f*
grātiā -ae *f*
gen (/meā) + grātiā
grātiām habēre/referre
grātiās agere
grātus -a -um

chlád
čelo
plod, plodina, úroda
užívat (si)
obilí
marně
útěk
utíkat, prchat
uprchlý otrok, zběh
záblesk světla, blesk
nalévat
do dna, úplně
dno
zloděj
krádež
budoucí
budoucnost, budoucí
čas

kohout
radovat se, mít radost
radost, potěšení
dvojče
drahokam
ozdobený / opatřený
drahokamem
tvář, líce
národ
koleno
druh, typ, rod
lidstvo
nosit (na sobě), vést
(válku), konat
led
gladiátor
gladiátorský
meč
sláva
slavný, chlubitivý
štíhlý
krok, stupeň
řecký
gramatika
vděk, přízeň, laskavost
kvůli (/mně)
být vděčný/odvděčit se
děkovat
příjemný, vítaný,
vděčný

grávida *adi f*
gravis -e
gremium -ī *n*
grex -egis *m*
gubernāre
gubernātor -ōris *m*
gustāre

H

habēre
habitāre
hasta -ae *f*
haud
haurīre -sisse -stum
herba -ae *f*
herī
heu
heus
hic *haec hoc*
hīc
hiems -mis *f*
hinc
hodiē
holus -eris *n*
homō -inis *m*
hōra -ae *f*
horrendus -a -um
horrēre

hortārī
hortus -ī *m*
hospes -itis *m*
hostis -is *m*
hūc
hūmānus -a -um
humī *loc*
humilis -e
humus -ī *f*

I

iacere -iō *iēcisse iactum*
iacēre
iacāre
iacūra -ae *f*

iam
iānitor -ōris *m*
iānuā -ae *f*
iānuārius -ī (*mēnsis*)
ibi

těhotná
těžký, vážný
klín
stádo, dav, skupina
kormidlovat, řídit
kormidelník
ochutnávat

mít (se), považovat
bydlet, žít
kopí
ne-
čerpat, nabírat
tráva, rostlina
včera
ach! běda!
hej!
tento
zde
zima
odtud
dnes
zelenina
člověk
hodina
hrozný, strašný
ježít se, stát hrůzou,
děsit se
povzbuzovat, nabádat
zahrada
host, hostinný přítel
nepřítel (ozbrojený)
sem
lidský
na zemi
nízký
zem, země

házet, vrhat
ležet
házet, zmítat
vyhození (zátěže),
ztráta
(teď) již, hned
vrátný
dveře
leden
tam, na tom místě

tollere sus-tulisse sublātum	zvedat	umbra -a <i>f</i>	stín
tonitrus -ūs <i>m</i>	hrom	umerus -ī <i>m</i>	rameno
tot <i>indēcl</i>	tolik	ūmidus -a -um	mokrý
totiēs	tolikrát	umquam	někdy
tōtus -a -um	celý	nec/neque umquam	a nikdy
trā-dere -didisse -ditum	předávat, odevzdávat	ūnā <i>adv</i>	společně
trahere -āxisse -actum	táhnout	unde	odkud
tranquillitās -ātis <i>f</i>	bezvětrí, klid	ūn-dē-centum	devadesát devět
tranquillus -a -um	klidný, tichý	ūn-decim	jedenáct
trāns <i>prp +acc</i>	přes	ūndecimus -a -um	jedenáctý
trāns-ferre	přenášet	ūn-dē-trīgintā	dvacet devět
trāns-īre -eō -iisse -itum	přejít	ūn-dē-vīgintī	devatenáct
tre-centī -ae -a	tři sta	ūnī -ae -a	jeden
trē-decim	třináct	ūniversus -a -um	veškerý, celý
tremere -uissse	třást se, chvět se	ūnus -a -um	jeden, jediný
trēs tria	tři	urbānus -a -um	městský
trīcēsimus -a -um	třicátý	urbs -bis <i>f</i>	město
trīclīnium -ī <i>n</i>	jídlna	ūrere ussisse ustum	(s)pálit
trīgintā	třicet	ūsque	až do, již od, stále
trīnī -ae -a	tři	ut	jako, jakožto
trīstis -e	smutný	ut + <i>coni</i>	aby, že
trīstītia -ae <i>f</i>	smutek	uter utra utrum	který (z obou)
tū tē tibi	ty, tebe/tě, tobě/ti	uter-que utra- utrum-	každý z obou, oba
tuērī tūtum	hlídat, chránit	ūtī ūsum + <i>abl</i>	po(užívat), těšit se
tum	potom, tehdy	utinam	(něčemu)
tumultuārī	dělat povyk, rozruch	utrum...an	kéž...!, ať...! !
tumultus -ūs <i>m</i>	povyk, rozruch	ūva -ae <i>f</i>	...nebo...?
tunc	tehdy	uxor -ōris <i>f</i>	zda...anebo
tunica -ae <i>f</i>	tunika	V	hrozen
turba -ae <i>f</i>	zástup, dav	vacuus -a -um	manželka
turbāre	uvést ve zmatek,	vāgīre	
	rozbourit, (roz)rušit	valdē	prázdný
turbidus -a -um	neklidný, rozbourěný	valē -ēte	kvílet, plakat
turgid(ul)us -a -um	oteklý, opuchlý	valēre	silně, velmi (mnoho)
turpis -e	ošklivý, hanebný	valētūdō -inis <i>f</i>	nashledanou, sbohem
tūtus -a -um	bezpečný	validus -a -um	být silný, být zdrav
tuus -a -um	tvůj	vallis -is <i>f</i>	zdraví
tyrannus -ī <i>m</i>	tyran	vāllum -ī <i>n</i>	silný
U		varius -a -um	údolí
ubi	kde	vās vāsīs <i>n, pl</i> -a -ōrum	násep, ochranný val
ubi primum + <i>perf</i>	jakmile	-ve	různý, proměnlivý
ubī-que	všude	vehere vēxisse vectum	nádoba
ūllus -a -um	nějaký		nebo
nec/neque ūllus	a žádný	vel	nést, dopravit, <i>pass</i>
ulterior -ius <i>comp</i>	vzdálenější, protější	velle volō voluisse	jet, plout, cestovat
ultimus -a -um <i>sup</i>	nejvzdálenější,	vēlōx -ōcis <i>adi</i>	nebo
	poslední	vēlum -ī <i>n</i>	chtít
ultrā <i>prp +acc</i>	za, na druhé straně		rychlý
ululāre	výt		plachta

GRAMATICKÉ NÁZVOSLOVÍ V LATINĚ

LATINSKY	ZKRATKY	ČESKY
ablātīvus (cāsus)	<i>abl</i>	ablativ
accūsātīvus (cāsus)	<i>acc</i>	akuzativ
āctīvum (genus)	<i>āct</i>	aktivum /činný rod
adiectīvum (nōmen)	<i>adi</i>	adjektivum / přídavné jméno
adverbium -ī <i>n</i>	<i>adv</i>	adverbium / příslovce
appellātīvum (nōmen)		obecné jméno
cāsus -ūs <i>m</i>		pád
comparātiō -ōnis <i>f</i>		srovnání
comparātīvus (gradus)	<i>comp</i>	komparativ / 2. stupeň příd. jmen.
coniugātiō -ōnis <i>f</i>		konjugace / časování
coniūctiō -ōnis <i>f</i>	<i>coni</i>	spojka
coniūctīvus (modus)	<i>coni</i>	konjunktiv
datīvus (cāsus)	<i>dat</i>	dativ
dēclinātiō -ōnis <i>f</i>	<i>dēcl</i>	deklinace / skloňování
dēmōnstrātīvum (prōnōmen)		ukazovací zájmeno
dēpōnentia (verba)	<i>dēp</i>	deponentní sloveso
fēminīnum (genus)	<i>f, fēm</i>	femininum / ženský rod
futūrum (tempus)	<i>fut</i>	futurum / budoucí čas
futūrum perfectum (tempus)	<i>fut perf</i>	předbudoucí čas
genētīvus (cāsus)	<i>gen</i>	genitiv
genus (nōminis/verbī)		rod
gerundium -ī <i>n</i>		gerundium / podst. jméno slovesné
gerundivum -ī <i>n</i>		gerundivum / příd. jméno slovesné
imperātīvus (modus)	<i>imp, imper</i>	imperativ / rozkazovací způsob
imperfectum (tempus praeteritum)	<i>imperf</i>	imperfektum
indēclinābile (vocābulum)	<i>indēcl</i>	nesklonné slovo
indēfīnitum (prōnōmen)		neurčité zájmeno
indicātīvus (modus)	<i>ind</i>	indikativ / oznamovací způsob
īnfīnitīvus (modus)	<i>īnf</i>	infinitiv / neurčitý tvar slovesný
interiectiō -ōnis <i>f</i>		citoslovce
interrogātīvum (prōnōmen)		tázací zájmeno
locātīvus (cāsus)	<i>loc</i>	lokativ
masculīnum (genus)	<i>m, masc</i>	maskulinum / mužský rod
modus (verbī)		způsob
neutrum (genus)	<i>n, neutr</i>	neutrum / střední rod
nōminātīvus (cāsus)	<i>nōm</i>	nominativ
optātīvus (modus)		optativ / způsob žádací
pars ōrātiōnis		slovní druh
participium -ī <i>n</i>	<i>part</i>	participium
passīvum (genus)	<i>pass</i>	pasivum / trpný rod

POZNÁMKY